

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра міжнародних організацій і дипломатичної служби

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора
з навчальної роботи
Інституту міжнародних відносин

_____ **І.О. Мінгазутдінов**

„_____” _____ 2014 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародні організації

для студентів

галузі знань **0302 міжнародні відносини**

напряму підготовки **6.030201 – міжнародні відносини**

КИЇВ – 2014

Розробник: Скороход Ю.С., професор, доктор політичних наук, професор

Обговорено та рекомендовано до видання Науково-методичною радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від « ____ » _____ 2014 року № ____

Голова науково-методичної ради _____ (_____) (підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2014 року

© Ю.С.Скороход, 2014 рік
© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Міжнародні організації” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” з *галузі знань* 0302 - міжнародні відносини, *напряму підготовки* 6.030201 – міжнародні відносини.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є статутні засади та практична діяльність міжнародних організацій як суб’єктів міжнародних відносин.

Міждисциплінарні зв’язки: Навчальна нормативна дисципліна “Міжнародні організації” базується на таких дисциплінах, як “Міжнародне публічне право”, “Історія міжнародних відносин”, “Міжнародні відносини і світова політика” тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основи функціонування та основні напрямки діяльності Ліги Націй та організацій системи ООН.

2. Принципи, цілі та основні напрями діяльності міжнародних міжурядових регіональних організацій та міжнародних неурядових організацій.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Міжнародні організації” є ознайомлення студентів з основними поняттями та ключовими проблемами теорії та практики міжнародних організацій.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Міжнародні організації” є надання студентам початкових знань, вмінь та навичок роботи в державних органах в сфері реалізації такого напрямку зовнішньої політики, як участь в діяльності міжнародних організацій.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- роль міжнародних організацій в сучасній системі міжнародних відносин;
- міжнародно-правову базу, що забезпечує та регулює діяльність міжнародних організацій як суб’єктів міжнародних відносин;
- основні поняття, терміни та категорії, що складають суть теорії міжнародних організацій;
- поняття, ознаки та види міжнародних організацій;
- історію виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій;
- основні принципи та механізми функціонування міжнародних організацій, критерії ефективності їх діяльності;
- цілі, принципи та основи функціонування ООН;
- статутні засади, механізми, форми та методи соціально-економічної, гуманітарної та миротворчої діяльності ООН;
- статутні засади, механізм функціонування та основні напрями діяльності спеціалізованих установ ООН; класифікацію спеціалізованих установ ООН;

- особливості функціонування та діяльності міжнародних міжурядових регіональних організацій;
- функції та роль міжнародних неурядових організацій в сучасній системі міжнародних відносин;
- механізми та основні напрями співробітництва України з міжнародними організаціями.

вміти:

- використовувати раціональні методи пошуку, відбору та використання інформації;
- класифікувати та аналізувати джерела;
- класифікувати міжнародні організації;
- моделювати проведення засідань основних органів ООН, спеціалізованих установ ООН та ключових міжнародних міждержавних регіональних організацій;
- визначати ефективність діяльності міжнародних організацій;
- застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань, пов'язаних із здійсненням зовнішньополітичного курсу України, зміцнення її авторитету та позицій на світовій арені в рамках своєї професійної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **108 год. (3 кредити ECTS)**. Зокрема: лекції – 34 год., семінарські заняття – 34 год., самостійна робота - 40 год.

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит
3. Засоби діагностики успішності навчання - тестування

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

ВСТУП

Місце міжнародних організацій в сучасній системі міжнародних відносин. Предмет і завдання курсу. Огляд джерел і літератури.

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ "МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ". МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (12 год.)

Поняття міжнародної організації. Класифікація міжнародних організацій. Право міжнародних організацій. Джерела права міжнародної організації. „Внутрішнє” та „зовнішнє” право міжнародних організацій.

Прийняття рішень у міжнародних організаціях. Види рішень міжнародних організацій. Основні етапи процедури прийняття рішень. Методи прийняття рішень. Технічні процедури прийняття рішень у міжнародних організаціях.

Функції міжнародних організацій. Міжнародні причини зростання ролі міжнародних організацій в сучасному світі.

ТЕМА 2. ПЕРШІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ. ЛІГА НАЦІЙ (4 год.).

Досвід перших міжнародних організацій. Створення Ліги Націй. Її найважливіші риси. Мета Ліги. Статут Ліги. Функції Ради і Асамблеї. Роль Генерального Секретаря.

Основні напрямки і етапи діяльності Ліги. Перші акти фашистської агресії і позиція Ліги Націй. Ліга і Італо-ефіопська війна. Крах санкцій Ліги. Ліга і проблема роззброєння. Економічна і соціальна діяльність Ліги.

Загальна оцінка Ліги, причини її краху. Уроки Ліги Націй.

ТЕМА 3. ООН І ОСНОВИ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ (6 год.)

Поняття „система ООН”. ООН як універсальний координуючий і направляючий центр системи.

Утворення ООН. Конференція в Сан-Франциско. Прийняття статуту ООН. Міжнародне значення утворення ООН. Структура ООН. Цілі і принципи ООН. Членство в ООН. Процедура і правила голосування в Раді Безпеки і Генеральній Асамблеї. Бюджет ООН. Проблеми реформування ООН.

ТЕМА 4. РОЛЬ ООН В СУЧАСНОМУ СВІТІ (8 год.)

Роль ООН в міжнародному розвитку, в розв’язанні проблем війни і миру. Статутні основи системи колективної безпеки ООН і проблеми їх застосування. Механізм колективної безпеки ООН. Еволюція форм і методів діяльності ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів. Превентивна дипломатія. Миротворчість. Підтримання миру. Постконфліктне миробудівництво. Операції з підтримання миру та шляхи підвищення їх ефективності. Проблема „гуманітарних інтервенцій”.

ООН і її місце в світовому економічному і соціальному розвитку. ООН і проблема охорони навколишнього середовища.

ТЕМА 5. СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УСТАНОВИ ООН: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА (4 год.)

Поняття спеціалізованої установи ООН. Економічні і політичні передумови виникнення спеціалізованих установ. Утворення системи спеціалізованих установ ООН. Класифікація спеціалізованих установ. Статус та правові засади діяльності спеціалізованих установ ООН. Основи відносин спеціалізованих установ з ООН. Роль ЕКОСОП в координації діяльності спеціалізованих установ. Механізм координації. Представництво держав в спеціалізованих установах.

Проблеми функціонування системи спеціалізованих установ ООН. Зростання масштабів глобальних проблем і обмежені можливості спеціалізованих установ в їх розв'язанні. Фінансові труднощі. Проблеми дублювання, розпорошення коштів. Труднощі координації діяльності спеціалізованих установ. Слабкість централізованого керівництва ООН. Перспективи подальшого розвитку системи ООН.

ТЕМА 6. ЮНЕСКО (6 год.)

Створення ЮНЕСКО. Статут ЮНЕСКО. Членство. Структура. Керівні органи. Генеральна конференція. Виконавча Рада. Секретаріат.

Цілі і головні напрямки діяльності. Освітня діяльність ЮНЕСКО. Розвиток міжнародного наукового співробітництва. Охорона культурного надбання. Сприяння розвитку культури. Розвиток комунікацій.

Сфера освіти. Програми ліквідації неписьменності. Проблема забезпечення загальної початкової освіти. Підготовка вчителів, плановиків і адміністраторів для освіти. Сприяння будівництву шкіл.

Сфера науки. Програма “Людина і біосфера”. Сприяння підготовці науково-технічних кадрів. Охорона навколишнього середовища. Міжнародне наукове співробітництво.

Культурна діяльність. Вивчення і розвиток культур і охорона світової спадщини книг, творів мистецтва і пам'яток, збереження культурної самобутності і традицій.

Комунікації. Зусилля по розширенню міжнародного співробітництва з метою встановлення нового Інформаційного порядку.

ЮНЕСКО і програми допомоги країнам, що розвиваються. Співробітництво ЮНЕСКО з неурядовими організаціями. Національні комісії ЮНЕСКО. Проблеми вдосконалення діяльності ЮНЕСКО.

ТЕМА 7. ФІНАНСОВІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УСТАНОВИ ООН (6 год.)

Міжнародний валютний фонд. Конференція в Бреттон-Вудсі (США) та створення МВФ. Цілі та функції МВФ. Структура МВФ та система прийняття рішень. Особливості голосування в МВФ. Формування ресурсів МВФ. Основні напрями діяльності МВФ. Інспектування. Консультування. Надання послуг. Фінансування. Принципи та умови надання кредитів МВФ. Проблеми в діяльності МВФ. Процес реформування МВФ.

Група Світового банку: Міжнародний Банк реконструкції та розвитку

(МБРР); Міжнародна асоціація розвитку (МАР); Міжнародна фінансова корпорація (МФК); Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ). Створення МБРР. Цілі та еволюція діяльності МБРР. Формування фінансових ресурсів МБРР. Основні напрями діяльності Банку. Кредитування. Технічна допомога. Гарантії Світового банку. Спільне фінансування. Особливості діяльності МАР, МФК та БАГІ.

ТЕМА 8. ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УСТАНОВИ ООН (6 год.)

Зростання міжнародного економічного співробітництва. Місце і роль спеціалізованих установ ООН.

Організація Об'єднаних націй з промислового розвитку (ЮНІДО). Статут. Членство. Цілі. Сприяння індустріалізації країн, що розвиваються і координація всієї діяльності ООН в цій галузі. Основні напрями діяльності. Надання допомоги країнам, що розвиваються в розширенні і модернізації галузей промисловості. Сприяння застосуванню сучасних методів промислового виробництва, програмуванню і плануванню. Передача технологій і підготовка кадрів. ЮНІДО як форум для контактів і переговорів між розвинутими країнами і країнами, що розвиваються. Проведення досліджень, симпозіумів, семінарів. Активізація діяльності ЮНІДО на сучасному стані.

Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО). Статут. Членство. Керівні органи. Цілі. Основні напрями діяльності. Сприяння капіталовкладенням в сільське господарство, більш раціональному використанню ґрунтових і водних ресурсів, збільшенню продукції рослинництва та тваринництва. Передача технологій, розвиток сільськогосподарських досліджень. Збереження природних ресурсів. Боротьба з хворобами тварин. Розвиток рибних ресурсів. Раціональне використання лісних ресурсів. Надання технічної допомоги. Головні досягнення організації і нерозв'язані проблеми.

Міжнародна організація праці. Історія створення і розвиток організації у 1919-1946 рр. Еволюція МОП як першої спеціалізованої установи ООН.

Членство. Принцип трипартизму. Структура. Міжнародна конференція праці. Адміністративна Рада. Міжнародне бюро праці. Цілі МОП. Сприяння встановленню міцного миру шляхом заохочення соціальної справедливості, поліпшенню умов праці і підвищенню життєвого рівня трудящих.

Основні напрями діяльності. Розробка міжнародної політики і програм, спрямованих на поліпшення умов праці і життя. Розробка міжнародних конвенцій і рекомендацій з питань заробітної плати, регламентації робочого часу, соціального страхування та ін.

МОП і країни, що розвиваються. Здійснення програм технічного співробітництва з метою надання допомоги урядам з питань міжнародних трудових стандартів. Професійна підготовка і навчання. Дослідницька робота.

Проблеми вдосконалення діяльності МОП.

Всесвітня організація охорони здоров'я. Історія створення. Цілі, структура, основні напрями діяльності.

Змістовий модуль 2

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ РЕГІОНАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ. ОРГАНІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ (4 год.)

Поняття „регіоналізм” та „регіональна організація”. Статут ООН про цілі та принципи діяльності міжурядових регіональних організацій. Причини та особливості створення регіональних організацій після Другої світової війни. Критерії ефективності діяльності міжурядових регіональних організацій.

Історія створення Організації Американських держав (ОАД). Цілі організації. Структура. Колективна оборона. Підтримання миру і сприяння мирному врегулюванню конфліктів між учасниками організації. Економічне і соціальне співробітництво. Політика США в ОАД. ОАД і ООН. Причини кризи ОАД.

ТЕМА 10. АСОЦІАЦІЯ КРАЇН ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ (6 год.)

Політичні та економічні передумови створення АСЕАН. Бангкокська декларація 1967 р. Статут АСЕАН. Цілі, принципи, членство. Структура АСЕАН. Механізм прийняття рішень. Концепція створення Співтовариства АСЕАН.

Політичні та економічні результати діяльності АСЕАН. Безпековий чинник в діяльності АСЕАН. Регіональний форум АСЕАН. Проблеми створення без’ядерної зони в Південно-Східній Азії.

Загальні та специфічні чинники впливу держав АСЕАН на економічні та політичні процеси в АТР. Формати АСЕАН +3 та АСЕАН +6. Форум Азія – Європа (АСЕМ).

ТЕМА 11. АФРИКАНСЬКИЙ СОЮЗ (4 год.).

Організація Африканської Єдності: загальна оцінка її діяльності. Причини та історія створення Африканського Союзу.

Цілі і принципи діяльності, структура Африканського Союзу. Соціально-економічні питання в діяльності Африканського Союзу. Програма стратегії економічного розвитку африканських країн “Нове партнерство для розвитку Африки”. Проблеми та перспективи її реалізації.

Безпекові аспекти діяльності Африканського Союзу. Формування загальноконтинентальної системи раннього попередження конфліктів. Африканські сили постійної готовності. Миротворча діяльність Африканського Союзу.

ТЕМА 12. РЕГІОНАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В БЕЗПЕКОВІЙ СФЕРІ (НАТО, ОБСЄ) (12 год.)

Утворення НАТО. Цілі і принципи діяльності НАТО. Структура НАТО. Головні органи. Основні етапи еволюції стратегії НАТО в період “холодної війни”. Адаптація НАТО до постбіполярних геополітичних умов. Стратегічні концепції НАТО після закінчення “холодної війни”.

Проблеми розширення НАТО. Основні завдання та етапи миротворчої діяльності НАТО. Миротворча діяльність НАТО на Балканах, в Іраку, Афганістані та Дафурі. Антитерористичний напрям діяльності НАТО.

Історія створення ОБСЄ. Етапи утворення Наради з безпеки та співробітництва в Європі. Цілі і принципи. Гельсінський Заключний Акт. Трансформування НБСЄ в ОБСЄ. Структура ОБСЄ. Основні напрямки діяльності. Миротворча діяльність ОБСЄ. Місії ОБСЄ. Превентивна дипломатія ОБСЄ.

ТЕМА 13. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ (6 год.)

Становлення та основні етапи європейської інтеграції. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Європейське економічне співтовариство ("спільний ринок"). Європейське співтовариство з атомної енергії (Євратом). Маастрихтський договір. Створення Європейського Союзу (ЄС).

Структура ЄС. Основні напрями діяльності. Зміцнення економічної та політичної інтеграції в ЄС. "Спільні політики" ЄС.

ТЕМА 14. РАДА ЄВРОПИ (6 год.)

Передумови та створення Ради Європи (РЄ). Цілі. Вимоги до кандидатів. Членство. Повноправне членство. Спеціальні статуси в Раді Європи. Статус спеціально запрошеного гостя. Статус асоційованого члена. Статус спостерігача.

Інституційна система Ради Європи. Комітет міністрів – керівний орган. Парламентська Асамблея. Конгрес місцевих та регіональних влад Європи. Спеціальні органи, засновані частковими угодами Ради Європи. Секретаріат. Європейський Суд з прав людини.

Головні напрями діяльності РЄ. Розробка і ухвалення конвенцій. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод. Європейська соціальна хартія.

ТЕМА 15. МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ РЕГІОНАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ (8 год.)

Причини та передумови співробітництва держав пострадянського простору на багатосторонній основі.

Створення СНД: цілі, характер, сутність. Статут СНД. Головні принципи. Структура СНД. Основні напрями діяльності СНД. Проблеми та перспективи розвитку СНД.

Особливості реалізації проектів економічної інтеграції нових незалежних держав. Статутні документи, завдання та механізми співробітництва в рамках ЄврАзЕС та ЄЕП.

Співробітництво пострадянських держав у безпековій сфері. Статут, цілі ті інституціональні засади функціонування ОДКБ.

Альтернативні моделі співробітництва пострадянських республік (ОДЕР-ГУАМ, Співдружність демократичного вибору, ШОС та ін.).

ТЕМА 16. МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ РЕГІОНАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ТА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ (4 год.)

Ліга арабських держав. Історія створення ЛАД. Пакт ЛАД. Цілі, принципи, членство. Структура ЛАД. Договір про спільну оборону та економічне співробітництво арабських держав (1950). Система колективної безпеки. ЛАД та арабо-ізраїльський конфлікт. Проблеми економічного співробітництва в рамках ЛАД.

Союз Арабського Магрибу. Історія створення САМ. Договір про створення САМ, Декларація про заснування САМ. Цілі, принципи САМ. Структура САМ. Економічне співробітництво в рамках САМ. Розширення економічних зв'язків з європейськими країнами. Проблеми діяльності САМ. Протириччя між Марокко та Алжиром. Оцінка діяльності та перспективи САМ.

Рада співробітництва арабських держав Перської Затоки. Історія створення РСАДПЗ. Статут РСАДПЗ. Цілі, принципи, членство. Структура організації. Економічне співробітництво в рамках РСАДПЗ. Безпекові питання в діяльності РСАДПЗ. Оцінка діяльності РСАДПЗ.

ТЕМА 17. НЕУРЯДОВІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ (2 год.)

Поняття міжнародної неурядової організації (МНУО). Класифікація МНУО. Міжнародної неурядової організації та система ООН. Консультативні відносини між ООН та МНУО. Роль ЕКОСОП ООН. Рівні консультативного статусу. Роль МНУО у сучасному світі.

ТЕМА 18. ОРГАНІЗАЦІЯ ІСЛАМСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ/ ОРГАНІЗАЦІЯ ІСЛАМСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА (4 год.)

Формування та розвиток ідей панісламізму. Історія створення ОІК. Статут ОІК. Мета, принципи, членство. Трансформація ОІК в Організацію Ісламського співробітництва (ОІС). Структура ОІС. Економічне співробітництво мусульманських країн. Роль Ісламського банку розвитку. Проблема адаптації *умми* до реалій постбіполярного світу. Боротьба ОІК/ОІС з міжнародним тероризмом. ОІС і проблема прав людини.

5. Рекомендована література

Основна:

1. Міжнародні організації. Навчальний посібник. За ред. В.М.Матвієнко. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2005.
2. Капустин А.Я. Международные организации в глобализирующемся мире. – Москва: Российский университет дружбы народов, 2010.
3. Основные сведения об Организации Объединенных Наций. – Нью-Йорк, 2000.
4. Спеціалізовані установи системи ООН. За ред. В.С.Бруза. – Київ: Либідь, 1995.
5. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації. – Навчальний посібник. – К.: Видавництво КНЕУ, 2001.

Додаткова:

6. Абашидзе А.Х., Урсин Д.А. Неправительственные организации: международно-правовые аспекты. – М., 2002.
7. Актуальные проблемы глобального управления: «Группа восьми» и международные многосторонние институты / Под ред. Ларионовой М.В. - М.: Университетская книга; Логос, 2007.
8. Алчинов В.М. Координирующая роль ООН в решении глобальных экономических проблем // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2005. – Випуск 58. – Частина II.
9. АСЕАН в начале XXI века. Актуальные проблемы и перспективы. – Москва: ИД “ФОРУМ”, 2010.
10. Африканская интеграция: социально-политическое измерение.- Москва: Институт Африки, 2003.
11. Бородко Н. П. Международная организация труда : структура и деятельность: учеб. пособие. - М. : Изд-во деловой и учебной литературы, 2006.
12. Брагин А.Н. Саммит АС в Аддис-Абебе // Азия и Африка сегодня. – 2013. - №9.
13. Бруз В.С. Роль ООН у врегулюванні міжнародних конфліктів і в боротьбі проти тероризму. - Київ, ВПК “Експрес-Поліграф”, 2010.
14. Восток/Запад. Региональные подсистемы и региональные проблемы международных отношений. – Москва: РОССПЭН, 2002.
15. Грицяк І.А., Говоруха В.В., Стрельцов В.Ю. Правова та інституційна основи Європейського Союзу. - Х., 2009.
16. Дзяд О.В., Рудік О.М. Спільні політики Європейського Союзу та їх значення для України. – К., 2009.
17. Довідник НАТО. – Брюссель, 2006.
18. Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору. – Київ: Ніка-Центр, 2011.
19. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Пер. з фр. - К.: Основи, 1995.
20. Європейський Союз: економіка, політика, право: енциклопедичний словник. – К., 2011.
21. Жданов Н.В. Исламская концепция миропорядка. – Москва: Международные отношения, 2003.
22. Заблоцька Л.Г., Федорова А.Л., Шинкаренко Т.І. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи. – Київ: Фенікс, 2007.

23. Заемский В.Ф. Кому нужна реформа ООН. В интересах всех и каждого. – Москва: Международные отношения, 2010.
24. Заемский В.Ф. ООН и миротворчество. – Москва: Международные отношения, 2008.
25. Зайцева О.Г. Международные организации: принятие решений. – М., 1989.
26. Илюхина З.М. Лига Наций, 1919-1934. – М.: Наука, 1982.
27. Исаев Л.М. “Арабская весна” и Лига арабских государств: между Багдадом и Каиром // Восток. Афро-Азиатские общества: история и современность. – 2013. - №3.
28. Канаев Г.Е. Международная организация труда: структура и принципы деятельности. М.: Профиздат, 1994.
29. Килясханов Х.Ш. ОБСЕ в борьбе с терроризмом: учебное пособие / Х. Ш. Килясханов ; под ред. Ф. П. Васильева. - Москва : ЮНИТИ : Закон и право, 2013.
30. Ковальова О.І. Новітні політичні трансформації в Латинській Америці // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2008. - Вип.77, ч.1.
31. Ковтун О.Ю. Співробітництво нових незалежних держав у створенні єдиного економічного простору // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2007. – Випуск 67 (ч.1).
32. Константинов В.Ю. Формування нової системи балансу сил у геостратегічному просторі Азійсько-Тихоокеанського регіону // Азійський напрям зовнішньої політики України: проблеми і перспективи. Аналітичні оцінки. – Київ: НІСД, 2008.
33. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування. – К., 2012.
34. Копійка В.В. Партнерство ООН та регіональних організацій у безпековій сфері: нові можливості, нові виклики // Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр. – Випуск 99 (частина I). – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2011.
35. Костин Л.А. Международная организация труда: учеб. пособие.- М.: Экзамен, 2003.
36. Крылов С.Б. История создания Организации Объединенных Наций. – М., 1960.
37. Кузнецов В.С. Международный валютный фонд и мирохозяйственные связи. – Москва: РОССПЭН, 2001.
38. Кузьмин В.В. Латинская Америка: интеграция и двусторонние экономические связи //Латинская Америка. – 2008. - № 2.
39. Курнишова Ю.В. Сучасні інтеграційні процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні // Азійський напрям зовнішньої політики України: проблеми і перспективи. Аналітичні оцінки. – Київ: НІСД, 2008.
40. Кутейников А.Е. ОАГ – типичная и уникальная международная структура // Латинская Америка. – 2012. - №5.
41. Лавут А.А. Поиски латиноамериканской модели // Латинская Америка. – 2011. - № 2.
42. Макгетланенг С. Региональная интеграция на Юге Африки: САКУ или САДК? // Азия и Африка сегодня. – 2013. - №10.
43. Мармазов В.Є., Піляев І.С. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції. – К., 2002.
44. Мартынов Б.Ф. МЕРКОСУР: проблемы безопасности субрегионального объединения // Латинская Америка. - 2008. - № 4.

45. Матвеева Т.Д. Неправительственные организации в механизме защиты прав человека. – М., 1997.
46. Матвієнко В.М. Україна і Ліга Націй. – К.: Київський університет, 2000.
47. Международные организации системы ООН. Справочник. – М.: Международные отношения, 1990.
48. Міжнародні організації. Навчальний посібник. За ред. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005.
49. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. О.С. Кучика.- Київ: Знання, 2007.
50. Можаров А.Н. Африка: укрепить региональную экономическую интеграцию // Азия и Африка сегодня. – 2009. - №11.
51. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу. – К., 2005.
52. Наумов А.О. Международные неправительственные организации в современной мирополитической системе. – М.: Красанд, 2009.
53. Нелина О.В. ОАГ в противодействии террористической угрозе. Латиноамериканские альтернативы //Латинская Америка. – 2009. - № 9.
54. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. – М.: Дело, 1999.
55. Нутенко Л.Я. Новый этап латиноамериканской интеграции: достижения и проблемы //Латинская Америка. – 2010. - № 12.
56. ООН в начале XXI века. – Москва: Институт Африки РАН, 2008.
57. Пайович С.К. Понятие интеграции в латиноамериканской мысли. - Латинская Америка. - 2010.- № 4.
58. Пивовар Е.И. Постсоветское пространство: альтернативы интеграции. Исторический очерк / Е.И.Пивовар. – СПб.: Алетейя, 2008.
59. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі. – К., 2003.
60. Полторацький О.С. НАТО в сучасних євроатлантичних відносинах. Навчальний посібник. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2005.
61. Поршакова Н. ОБСЄ: від часів перетворення Народи Організацію до сьогодні // Вісник Київського університету. Серія Міжнародні відносини. – 2001. – Випуск 18.
62. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К., 2002
63. Потемкин Ю.В. Африканский Союз: эвентуальная реальность или пустые хлопоты? // Восток. – 2003. - №5.
64. Правила процедуры Совета Безопасности. – Нью-Йорк, 1986.
65. Разумовский Д.В. Интеграция в Южной Америке на старте нового века: инициативы, трудности, достижения //Латинская Америка. – 2011. - № 4.
66. Рябінін Є. Чи зможуть ШОС та ОДКБ стати євразійськими ЄС та НАТО? // Зовнішні справи. – 2011. - № 9.
67. Салтыков Б. ЮНЕСКО. Роль в современном мире // Международная жизнь. – 1998. - № 10.
68. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем. - К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013.
69. Скороход Ю.С. Діяльність міжнародних міждержавних організацій із врегулювання ліванського конфлікту. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2012.
70. Скороход Ю.С. Еволюція операцій з підтримання миру в постбіполярній системі міжнародних відносин // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2005. – Випуск 58. – Частина II.

71. Статут Організації Об'єднаних Націй. – Київ: Департамент громадської інформації ООН, 2008.
72. Україна на шляху до НАТО: через радикальні реформи до набуття членства. За ред. Г.М.Перепелиці. – К.: Стилос, 2004.
73. Усов В. А. Африканский Союз: цели и реальность // Азия и Африка сегодня. - 2010. - № 12.
74. Усов В. А. Перемены в Африке. От panaфриканизма к созданию Африканского Союза // Азия и Африка сегодня. - 2002. - № 10.
75. Федоров В.Н. Организация Объединенных Наций, другие международные организации и их роль в XXI веке. – Москва: Логос, 2005.
76. Федуняк С.Г. Європейські виміри безпеки на пострадянському просторі. Формування інтегрованої системи безпеки Заходу і нових незалежних держав. – Чернівці: Рута, 2005.
77. Філіпенко А.С., Балакін Р.Л. ООН і світовий соціально-економічний розвиток // ООН у системі міжнародних відносин. – К., 1995.
78. Хоменко М. ОБСЄ: трансформація статусу і діяльності в постблоковій Європі // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2001. – Випуск 27. – Частина II.
79. Черников П.Г. Как оценить ООН? О некоторых методах анализа результативности и эффективности международных организаций. – Москва: Издательство Р.Валент, 2005.
80. Чернявська Л.Н. Міжнародні неурядові організації в світовій політиці. – Київ: Видавництво КНУ, 2008.
81. Шерязданова К., Смагулова Д. Интеграционные Институты: от организации Исламская конференция к организации Исламского сотрудничества // Евразийская экономическая интеграция. – Май 2013. - №2 (19).
82. Шинкаренко Т.І. Діяльність Ради Європи у сфері культури // // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2011. – Випуск 96. – Частина II.
83. Шнирков О., Кузнецов О., Кульпінський С. Європейський валютний союз. К., 2001.
84. Шпакович О.М. Вплив актів міжнародних організацій на внутрішні правопорядки держав-членів: теорія і практика. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2011.
85. Шпакович О.М. Діяльність ЕКОСОП та її значення для функціонування міжнародних організацій в економічній сфері // Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр. – Випуск 99 (частина I). – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2011.
86. Шпакович О.М. Право міжнародних організацій. Курс лекцій. – К., 2010.
87. ЮНЕСКО. Основные документы. – Париж, 1990.
88. Яхтенфукс М., Колер-Кох Б. Європейська інтеграція. – К., 2007.